

Aistear

Creatchuraclam na Luath-Óige
The Early Childhood Curriculum Framework

**Eispéiris foghlama le haghaidh
suíomhanna feighlíochta linbh**

Eispéireas foghlama 1: Fréamhacha Nua-Shéalainne Jack**Téama: Taiscéalaíocht agus Smaointeoireacht: Aidhm 1 agus Sprioc foghlama 5****Aoisghrúpa:** Leanaí óga agus leanaí**Suíomh:** Sa bhaile agus feighlíocht linbh

Léann Luke scéal do Jack (5½ bliain d'aois) agus dá dheirfiúr óg Kate (16 mhí) gach oíche sula dteanna siad a chodladh. De réir mar a luíonn siad isteach le Daidí, cuidíonn Kate na leathanaigh a chasadh agus síneann a méar i dtreo na gcarachtar is fearr léi. Is breá léi leabhair flapaí agus d'inis Luke d'fheighlí Kate, Mags, faoi seo nuair a thosaigh Mags ag tabhairt aire di cúpla mí ó shin. Tá roinnt de na leabhair seo ag Mags agus is breá le Kate suí ar bhaclainn Mags ar an suíochán sa ghairdín agus breathnú orthu.

D'inis Luke do Mags freisin i dtaobh na spéise atá ag Jack i leabhair, go háirithe leabhair spóirt. Is an Nua-Shéalainn do Luke agus is breá leis féin agus le Jack léamh os ard faoi rugbaí. Mhúin Jack do leanaí eile ag teach Mags conas rugbaí a imirt, agus cúpla seachtain ó shin shocraigh Luke go rachadh Mags agus na ceithre leanbh eile a dtugann sí aire dóibh chuig cluiche rugbaí sa scoil áitiúil. Chomh maith leis sin cheannaigh sí dhá leabhar faoin Nua-Shéalainn mar go bhfuil Jack agus a theaghlach ag beartú cuairt a thabhairt ar mhamó agus ar dhaideo ansin an samhradh seo chugainn. Tá a lán á fhoghlaim ag Mags agus na leanaí eile faoin Nua-Shéalainn. Tá siad ag fáil amach faoin aimsir ann, faoi na spóirt a imríonn siad, faoin mbia a itheann siad, agus na cineálacha feirmeacha atá acu. Tá siad á gcur i gcomparáid freisin leis an sráidbhaile i gContae Thiobraid Árann áit a bhfuil cónaí orthu. Tá na leanaí sceitimíneach faoi Jack a bheith ag dul ar eitleán mór. Tá siad ag tógáil eitleáin cosúil leis i seomra súgartha Mags. Tá an t-eitleán bréige seo ollmhór!

Ábhar Machnaimh: *Conas is féidir liom spéis na leanaí a spreagadh chun cur lena bhfoghlaim agus a bhforbairt, agus chun a bhféiniúlacht a dhaingniú?*

Eispéireas foghlama 7: Ag léiriú comhbhá

Téama: Féiniúlacht agus Muintearas, Aidhm 4 agus Sprioc foghlama 3

Aoisghrúpa: Leanaí

Suíomh: Sa bhaile, feighliocht linbh agus rang na naíonán (bunscoil)

Is baintreach fir é Mike agus thug sé cuairt ar scoil a iníne, Saoirse, inniu chun a fháil amach conas a bhí ag éirí léi i rang na naíonán sinsearach. Tá polasaí ag an scoil tuairisc lártéarma a thabhairt do thuismitheoirí i mí Feabhra ag na cruinnithe idir thuismitheoirí agus múinteoirí agus ceann eile i dtreo dheireadh mhí an Mheithimh. Seo an chéad uair a bhuaíl Mike go pearsanta le múinteoir Shaoirse. Ba í a bhean chéile, Mary a mbíodh an teagmháil go léir aici leis an scoil. Tugann Niamh, feighlí Shaoirse, Saoirse ar scoil gach lá agus bailíonn sí í fad is atá Mike ag obair agus cuireann sí Mike ar an eolas maidir le conas atá ag éirí le Saoirse ar scoil. Tá aithne mhaith aici ar mhúinteoir Shaoirse agus bíonn comhrá neamhfhoirmiúil aici léi go minic, go háirithe ón uair ar thosaigh Mike ag iarraidh uirthi seo a dhéanamh ar a shon. Bhí an scoil an-mhaith ag tacú le Saoirse ó fuair a mamaí bás cúig mhí ó shin. Bhí Iníon Buckley, múinteoir Shaoirse, i dteagmháil gutháin rialta le Mike ó shin i leith. Bhí Mike fós neirbhíseach, ámh, faoina chruinniú.

Chuir Iníon Buckley Mike ar a shuaimhneas láithreach agus chuir in iúl dó go raibh ag éirí an-mhaith le Saoirse. D'imigh sí tríd an gcárta tuairisce leis go sonrach agus d'fhiafraigh sí de cúpla uair an raibh aon cheisteanna aige. Thaispeáin sí samplaí d'obair Shaoirse dó freisin – obair a bhí ar taispeáint ar na ballaí, ina leabhair agus ina fillteán. Thaispeáin sí roinnt grianghraf dó. In dhá cheann de na pictiúir seo bhí Saoirse ag tabhairt aire do bheirt leanaí óga agus í ag súgradh le cara léi. Scríofa in aice leis na grianghraif bhí an fortheideal, *Ná bíodh imní ort, a Lucy. Tabharfaidh mise aire duit.* Mhínigh Iníon Buckley go raibh Saoirse agus a cara ag ligean orthu go raibh mamaí Lucy tinn agus go bhfuair sí bás. D'fhiafraigh sí de Mike conas a bhí ag éirí le Saoirse sa bhaile agus d'inis sé di faoin na rudaí a mbaineann sí taitneamh astu agus na nithe atá dian uirthi, anois sa mhéid go bhfuil Mamaí imithe. Thug Iníon Buckley an cárta tuairisce do Mike le tabhairt abhaile leis agus d'iarr air glaoch uirthi nó nóta a sheoladh isteach dá dteastódh uaidh labhairt léi faoi Shaoirse. Dúirt leis go gcoinneodh sí súil ghéar ar Shaoirse agus go nglaofadh sí air i gceann cúpla seachtain chun eolas chun dáta a thabhairt dó. Leag sí béim athuair ar go raibh ag éirí go maith le Saoirse lena foghlaim agus go raibh sí ag déileáil go maith leis an scoil tar éis di a Mamaí a chailliúint.

?

Ábhar Machnaimh: An ndéanaim dóthain machnaimh ar na himeachtaí agus na cúinsí i saol daoine a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar fhoghlaim agus ar fhorbairt na leanaí?

Eispéireas foghlama 8: Dan, fear an cheoil**Téama: Cumarsáid, Aidhm 4 agus Sprioc foghlama 3****Aoisghrúpa:** Leanaí óga, mamailínigh agus leanaí**Suíomh:** Sa bhaile agus feighlíocht linbh

Is ceoltóir é Dan. Is breá lena leanaí féin ceol agus chas sé leo sa bhaile ón aois an-óg. Tagann sé anois chuig a suíomh feighlíochta uair sa choicís ar cheann dá laethanta saoire ón obair chun a ghiotár a sheinn agus amhráin a chasadh leis na leanaí. Is breá leo a ghiotár. Teastaíonn uathu a fháil amach cé chomh trom is atá seo, cad as a bhfuil sé déanta, agus cá mhéad sreang atá air. Taispeánann Dan dóibh conas a oibríonn sé. Ceann de na laethanta thug sé leis a dhrumaí agus thaispeáin sé drumadóireacht dóibh. Bhain sé úsáid as rithimí urlabhartha chun cuidiú leo an buille a thapáil: *An-nie Jou-bert* (ainmneacha leis na leanaí níos óige) agus *D'ith mé úll is d'ól mé tae* (abairtí leis na leanaí níos sine). Bíonn na leanaí ag tnúth leana chuirteanna. Déanann siad cleachtadh beagnach gach lá ionas gur féidir leo a thaispeáint do Dan cé chomh maith is atá siad ag bualadh bos nuair a fhilleann sé. Roimh an gcéad chuairt eile aige déanann Noleen, an feighlí, agus na leanaí giotáir as dramhábhar. Tá siad an-sceitimíneach a mbanna ceoil a thaispeáint do Dan!

?

Ábhar Machnaimh: Cad iad na cumais speisialta atá ag tuismitheoirí a bhféadfaí fónamh a bhaint astu agus iad seo a roinnt leis na leanaí?

Eispéireas foghlama 12: Bogadh mór

Téama: Folláine agus Leas, Aidhm 1 agus Sprioc foghlama 3**Aoisghrúpa:** Leanaí óga**Suíomh:** Sa bhaile agus feighlíocht linbh

Bhí John ina athair a fhanann sa bhaile le sé mhí anuas. Anois tá sé féin agus a pháirtí Bernice ag lorg suímh nua dá leanbh óg, Eimear (bliain amháin d'aois) trí lá in aghaidh na seachtaine, mar go bhfuil John chun filleadh ar an obair go lánaimseartha. Teastaíonn uathu feighlí linbh a fháil mar gur mhaith leo go bhfaigheadh Eimear taithí ar shuíomh eile lasmuigh den bhaile. D'imigh John agus Bernice i dteagmháil leis an oifig áitiúil d'Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte chun liosta a fháil d'fheighlithe linbh sa cheantar. Cuireadh iad ar ghearrliosta agus rinneadh socrúithe le go dtabharfaí cuairt orthu. Chuir gach feighlí linbh síos ar a hoiliúint agus a cáilíochtaí. Bhí oiliúint céadchabhrach ag an triúr acu. Trí mheán an deontais feighlíochta linbh ón gCoiste Cúraim Linbh Contae áitiúil cheannaigh siad réimse bréagán agus trealamh sábháilteachta. Tá rochtain ag gach feighlí linbh ar spás lasmuigh.

Nuair a shroich siad an baile d'imigh John agus Bernice siar ar a nótaí agus d'aontaigh siad gurb é teach Liz an áit is fearr a d'oirfeadh do Eimear. Is bungaló é le rochtain éasca ar an ngairdín agus a lán féir agus spás maith le plandaí a chur ann. Tugann Liz aire do bheirt leanaí eile d'aois réamhscoile agus measann John agus Bernice go bhfuil seo tábhachtach chun cuidiú le hEimear foghlaim conas idirghníomhú le leanaí eile. D'idirghníomhaigh Liz an-mhaith le hEimear, agus bhí an chuma air gur thaitin sí le hEimear. Chuir Liz fáilte roimh John agus Bernice agus chuir iad ar a suaimhneas. Thug sí leabhrán dóibh le heolas mar gheall ar a seirbhís feighlíochta linbh, lena n-áirítear na cineálacha gníomhaíochtaí a eagraíonn sí agus na gnáthaimh a leanann sí leis na leanaí eile. Mhínigh sí dóibh freisin go n-úsáideann sí leabhar nótaí beag gach lá chun taifead a choinneáil ar an soláthar bunúsach cúraim agus ar ghníomhaíochtaí agus ar ghothaí na leanaí agus ar a bhfuil bainte amach acu. Glacann sí grianghraif go rialta agus tugann iad seo do na tuismitheoirí. Bíonn John agus Bernice buíoch as na grianghraif seo mar bhealach le heolas a chomhroinnt. D'iarr siad ar Liz litreacha molta a chur ar fáil ó thuismitheoirí eile. Tar éis na litreacha seo a sheiceáil d'imigh siad i dteagmháil le Liz. I dteannta a chéile líon siad foirm iarratais agus bhí plé eatarthu maidir leis na nithe is maith le Eimear, na riochtaí leighis, ailléirgí agus vacsaínithe aici agus na míreanna compoird agus cluichí is maith léi, chomh maith lena gnáthaimh agus eolas teagmhála ginearálta. Chaith Eimear roinnt ama gach lá le Liz sna seachtainí ina dhiaidh sin. Bhain Liz úsáid as an eolas ó John agus Bernice chun cuidiú le Eimear socrú isteach agus bheith sona ina suíomh nua.

Ábhar machnaimh: Cén t-eolas is cóir dom a fháil ó thuismitheoirí chun cuidiú lena leanaí socrú isteach?

Eispéireas foghlama 18: Toirtíní úll, suibhe agus láibe

Téama: Taiscéalaíocht agus Smaointeoireacht, Aidhm 3 agus Sprioc foghlama 4**Aoisghrúpa:** Mamailínigh agus leanaí**Suíomh:** Feighlíocht linbh

Tugann Margaret aire do bheirt leanaí ina teach féin agus tuismitheoirí na leanaí sin ag obair. Tosaíonn siad an lá trí lámha a ní agus naprúin a chur orthu. Bhí John (2 bhliain agus 2 mhí), Orla (5 bliana) agus Margaret ag déanamh toirtíní úll lá amháin. Chuidigh Orla le Margaret na húlla a ghearradh, agus chroith John an siúcra orthu. Nuair a bhí na toirtíní úll san oigheann bhain John agus Orla úsáid as an taosrán a bhí fágtha chun toirtíní suibhe a dhéanamh. Bhí an-spraoi acu ag rolladh amach an taosrán díreach mar a rinne Margaret, agus chuir siad subh sa lár sular chuir siad bainne ar na himill chun iad a shéalú. Bhain John taitneamh as an bplúr a chroitheadh ar an taosrán ionas nach ngreamódh an taosrán den bhord. Nuair a bhí críochnaithe acu chuidigh siad le Margaret glanadh suas. Scuab Orla an t-urlár fad is a d'úsáid John an méisín deannaigh agus scuab.

Níos déanaí d'imigh Orla agus John amach ag súgradh. Rinne siad toirtíní láibe lasmuigh agus thug Orla cloch do John agus thug na treoracha seo dó: *Rollaigh amach an taosrán John mar tá toirtín uainn don dinnéar. Toirtín blasta. Is féidir leatsa an chuid seo a dhéanamh. Buachaill maith, bácáil an-mhaith.* D'iarr sí ar John cuidiú léi glanadh suas nuair a bhí críochnaithe acu díreach mar a rinne Margaret. D'aontaigh sé go sásta. Nuair a bhí an toirtín láibe bácáilte roinn na leanaí an toirtín le teidí agus le bábóg Orla, Babs, díreach mar a rinne níos luaithe i rith an lae le Margaret.

?

Ábhar Machnaimh: Cad atá á fhoghlaim ag na leanaí trí bheith ag breathnú ar mo ghníomhartha agus ag déanamh aithrise orthu.?

Eispéireas foghlama 35: Mata le difríocht**Téama: Cumarsáid, Aidhm 1 agus Sprioc foghlama 3****Aoisghrúpa: Mamailínigh****Suíomh: Feighlíocht linbh**

Ní fhéadfadh Zoe (20 mí d'aois) a sip a dhúnadh, agus mar sin d'iarr Emma, a feighlí, ar Conor (beagnach 3 bliana d'aois) cuidiú léi. Bhreathnaigh sí orthu chun a chinntiú go bhféadfadh Conor an tsip a dhúnadh agus ansin ghabh buíochas leis as an gcúnamh. D'fhiafraigh sí de Zoe agus Conor ar mhaith leo greim lámha a bhreith ar a chéile ar an mbealach amach sa ghairdín agus thacaigh leo súgradh lena chéile le pionnaí éadaigh, a thug siad di de réir mar a chuir sí na héadaí ag crochadh ar an líne. Chonaic Conor an mata tairsí agus bheartaigh sé na pionnaí a úsáid chun imeall maisiúil a chur ar an mata. Ghlac Zoe páirt sa ghníomhaíocht seo agus bhain na pionnaí go léir as ciseán éadaigh Emma. Cé nach raibh ach cúpla focal ag Zoe, ba léir óna comharthaíocht choirp agus óna miongháire go raibh gliondar uirthi a bheith ag súgradh le Conor.

?

Ábhar Machnaimh: An bhfuil a lán deiseanna ag na leanaí le ham a chaitheamh lena chéile agus taitneamh a bhaint as sin?

Eispéireas foghlama 36: Fadhb réitithe**Téama: Féiniúlacht agus Muintearas, Aidhm 3 agus Sprioc foghlama 6****Aoisghrúpa:** Leanaí**Suíomh:** Feighlíocht linbh

Oibríonn Jean, atá ina feighlí linbh, ceithre lá in aghaidh na seachtaine, ag tabhairt aire do cheathrar leanaí, beirt atá ar aois scoile agus beirt ar aois réamhscoile. Bhí sí ag súgradh sa ghairdín le beirt deirfiúracha, Aoife (2 bhliain agus 9 mí) agus Siobhán (beagnach 4 bliana). Tháinig Jean i gcabhair ar an mbeirt deirfiúracha chun fadhb a réiteach maidir le héadaí na mbábóg a roinnt, mar go raibh frustrachas ar Aoife. D'fhiafraigh sí de na cailíní cén fhadhb a bhí ann agus d'iarr sí orthu moltaí a sholáthar chun an fhadhb a réiteach. Tar éis roinnt plé d'aontaigh na cailíní na héadaí a roinnt eatarthu. D'fhan Jean leis na cailíní agus labhair leo faoina raibh ar siúl acu. Spreag sí iad le cuidiú lena chéile agus d'iarr ar Shiobhán cuidiú le Aoife stocáí a chur ar an mbábóg. Mhol Jean go bhféadfaidís na héadaí a phacáil agus na bábóga a thabhairt ar laethanta saoire in áit bhreá ghrianmhar. Thóg Jean amach an folcadh do leanaí óga agus lig na cailíní orthu gur linn snámha a bhí ann le haghaidh na mbábóg sa Spáinn. Mhol sí a gcuid iarrachtaí a bheith ag súgradh lena chéile agus bhí an-spórt acu, agus ag an deireadh thosaigh siad ag caitheamh uisce lena chéile agus le Jean!

?

Ábhar Machnaimh: *Conas is féidir liom cuidiú leis na leanaí oibriú le chéile chun fadhbanna agus coinbhleachtaí a réiteach?*

Eispéireas foghlama 41: Gnáthaimh spráíúla

Téama: Folláine agus Leas, Aidhm 1 agus Sprioc foghlama 1**Aoisghrúpa:** Leanaí óga**Suíomh:** Sa bhaile agus feighlíocht linbh

Ta caidreamh speisialta ag Charlie (10 mí d'aois) lena dhaidí, Luca. Le linn a ghnáthamh cúraim bíonn Daidí ag idirghníomhú agus ag súgradh leis. Is breá le Charlie nuair a labhraíonn agus nuair a imríonn Daidí *Chuaigh an muicín seo* lena bharraicíní agus é ag athrú a chluídín. Is breá leis freisin *píceáil* a imirt agus téann Daidí i bhfolach taobh thiar den doras agus preabann a cheann isteach agus amach, rud a chuireann gliondar ar Charlie. Chomh maith leis sin is maith le Charlie nuair a ligeann Daidí air gur eitleán an spúnóg agus é ag tabhairt bia dó. Ceann de na rudaí is ansa le Charlie ná nuair a bheireann Daidí é thuas san aer ag ligean air gur eitleán é Charlie. Déanann Linda, an feighlí linbh, idirghníomhú go spráíúil le Charlie freisin. D'inis Luca do Linda faoi na cluichí a imríonn sé le Charlie sa bhaile, agus cuidíonn sé seo an t-aistriú ón mbaile go dtí a teach a bheith ina eispéireas taitneamh do Charlie. Diaidh ar ndiaidh tugann Linda isteach cluichí nua agus gnáthaimh spráíúla eile agus insíonn sí do Luca faoi na gnáthaimh nua seo nuair a bhailíonn sé Charlie sa tráthnóna.

?

Ábhar Machnaimh: An bhfuil fhios agam cad iad na gnáthaimh spráíúla a imríonn na leanaí sa bhaile, agus conas is féidir liom úsáid a bhaint astu chun go mbeadh an t-aistriú idir na suíomhanna seo níos éasca?

Eispéireas foghlama 45: Nílím réidh go fóill!**Téama: Féiniúlacht agus Muintearas, Aidhm 1 agus Sprioc foghlama 6****Aoisghrúpa:** Leanaí óga**Suíomh:** Feighlíocht linbh

Tá Tess (14 mhí) ina cailín cúthail agus cuireann torann isteach go mór uirthi. Éiríonn sí an-chorraithe go héasca agus ní maith léi bheith ag súgradh le bréagáin a phreabann aníos nó a dtagann ceol astu. Bíonn inní uirthi freisin agus í timpeall ar leanaí eile. Tuigeann Anna, a feighlí, ina thaobh seo agus rinne sí cúinne compordach le haghaidh Tess atá scoite amach ón torann áit ar féidir le Tess bheith ag súgradh go sonasach le leabhair, le bloic agus le bréagáin bhoga. Diuidh ar ndiaidh tugann Anna bréagáin nua níos idirghníomhaí do Tess. Nuair a chuireann siad inní ar Tess cuireann sí iad ar leataobh agus cuireann sí Tess ar a suaimhneas. Tacaíonn sí freisin le Tess idirghníomhú leis an leanbh óg eile a bhfuil sí ag tabhairt aire di, Amy, atá 15 mhí d'aois. Uaireanta suíonn Anna le Tess agus Amy sa chúinne compordach. Cuireann Anna taephota agus cupáin ar fail dóibh. Ligeann na cailíní orthu ól as na cupáin agus tugann Anna tae do Theidí freisin. Déanann Tess aithris uirthi agus tairgeann cupán do Amy. Doirteann Anna roinnt tae do na cailíní agus labhraíonn go bog leo faoina bhfuil ag tarlú. Uaireanta léiríonn Tess an taitneamh atá á bhaint aici as trí mhiongháire a dhéanamh agus comharthaíocht choirp a úsáid, ag amanna eile tosaíonn sí ag caoineadh agus cuireann in iúl gur mhaith léi súgradh ina haonar.

?

Ábhar Machnaimh: *Conas is féidir liom cuidiú le leanaí atá cúthail páirt a ghlacadh sa súgradh le leanaí eile?*

Eispéireas foghlama 60: Comhráite faoi uimhreacha

Téama: Taiscéalaíocht agus Smaointeoireacht, Aidhm 3 agus Spríoc foghlama 2**Aoisghrúpa:** Leanaí óga, mamailínigh agus leanaí**Suíomh:** Feighliocht linbh

Tugann Bernie, atá ina feighlí linbh, aire do Jack (16 mhí d'aois), Sorcha (3 bliana d'aois) agus Rhiannon (5 bliana d'aois) ina baile féin. Déanann Bernie a lán gníomhaíochtaí a phleanáil don tseachtain chun tógáil ar a bhfuil déanta ag Sorcha sa naíonra, agus ag Rhiannon ar scoil.

Luan amháin d'imigh siad ag siúl chuig na siopaí. Ar an mbealach thosaigh siad ag comhaireamh na gcarranna dearga a bhí páirceáilte ar thaobh na sráide; chuardaigh Rhiannon agus Sorcha le haghaidh uimhreacha 1, 2, agus 3 ar uimhirphlátaí na gcarranna (rinne Rhiannon amhlaidh le haghaidh uimhreacha 4, 5 agus 6 freisin). Thug Rhiannon faoi deara go raibh uimhreacha ar roinnt doirse tithe agus siopaí. Labhair siad ina dtaobh seo agus mhínigh Bernie cad chuige na huimhreacha sin. Shroich siad an bosca poist. Ghlac Sorcha agus Rhiannon beirt litir ina lámha chun é a chur sa bhosca poist agus thug Rhiannon faoi deara go raibh uimhir 5 ar an stampa. D'fhiafraigh siad de Bernie cad a bhí i gceist leis an uimhir agus mhínigh sí gurb é sin costas an stampa. D'fhéach Bernie chuige gur cuireadh Jack san áireamh trí a aird a dhíriú ar rudaí. Ó am go chéile d'imigh sí ar a glúine taobh le Jack ina bhugaí agus phointeáil i dtreo rudaí agus chuir síos ar na nithe mórthimpeall air.

Ar an gCéadaoin bhí Bernie ag bácáil leis na leanaí. Shuigh Jack chun boird ina ardchathaoir agus shuigh na cailíní ar chathaoireacha agus a naprúin orthu. Bhí hataí arda á ndéanamh acu. Thug Bernie mias de thorthaí boga do Jack chomh maith le spúnóg ionas go bhféadfadh sé é a mheascadh agus ithe fad is a rinne sí féin agus na cailíní cásanna borroige a chomhaireamh, ag féachaint chuige go mbeadh ceann an duine ann do mhamáí, daidí agus do na deirfiúracha agus deartháireacha. *Conas a dhéanfaimid na borroga seo, Bernie?*, a d'fhiafraigh Rhiannon. Mhínigh Bernie an modh. Chuir sí seacláid leáite ar bharr agus chuir na cailíní leamhachán i ngach cás borroige chomh maith le sú talún beag, a phioc siad an mhadín úd sa ghairdín le Bernie.

Ar laethanta eile chuardaigh siad le haghaidh uimhreacha sa chistin, mar shampla ar an meaisín níocháin, ar phacáistí bia, agus i leabhair scéalaíochta. *! Cad chuige an uimhir sin?*, a d'fhiafraigh Sorcha agus í agus Rhiannon ag cuidiú le Bernie éadaí a chur isteach sa mheaisín níocháin agus an clár ceart á roghnú acu. Chuir Bernie síos ar na heispéiris seo do Jack agus d'fhéach chuige go raibh sé san áireamh sna comhráite. Cuidíonn na leanaí le Bernie lena gníomhaíochtaí laethúla cúraim tí agus labhraíonn Bernie leo faoin na nithe atá á bhfoghlaim acu trí mheán na n-eispéireas praiticiúil seo agus an chaoi a bhfuil na nithe sin á bhfoghlaim acu.

Ábhar machnaimh: An spreagaim na leanaí le ceistanna a chur orm mar chuid dá gcomhráite liom?

Eispéireas foghlama 68: Cad atá sa mhála draíochta?

Téama: Taiscéalaíocht agus Smaointeoireacht, Aidhm 4 agus Sprioc foghlama 1**Aoisghrúpa:** Leanaí óga agus leanaí**Suíomh:** Feighlíocht linbh

Tugann Mary aire do Chris (14 mhí d'aois), a bhfuil siondróm Down air, agus dá dheirfiúr Tamzin (beagnach 4 bliana d'aois) ina teach féin. Bhí Chris ag suí ar an gcairpéad sa seomra suite agus é ag suí i gcoinne cúisíní. Shuigh Mary ar an urlár in aice leis agus thathantaigh ar Tamzin teacht anonn chucu. Bhí Mála Draíochta ag Mary ina raibh a lán rudaí a chruinnigh sí ón teach.

Mary: *Chris agus Tamzin féach, (ag croitheadh an mhála), cad atá sa mhála, meas sibh?*

Tamzin: *Lig dom féachaint.*

Mary: *Ceart go leor, anois dún na súile agus cuir an lámh isteach sa mhála agus aimsigh rud éigin. Cad atá ann, meas tú?*

Tamzin: (Dhún sí a súile agus chuir a lámh isteach sa mhála.) *OOOH! Braithim rud éigin le fionnadh. An cat atá ann?*

Mary: *Nílím cinnte. D'fhéadfadh gur cat atá ann?*

Tamzin: *Níl fhios agam. (Thóg sí an rud as an mála.) Lámhainn atá ann. Óinseach mise. (Thug sí an lámhainn do Chris.)*

Shín Chris chun tosaigh agus thóg an lámhainn le fionnadh mín réidh air ó Tamzin. Chuir sé a lámh ar an bhfionnadh go cúramach, rinne gliog gliog glórach, agus thug an lámhainn ar ais do Mary, ansin dhírigh sé a aird ar Tamzin arís agus ar an mála.

Mary: *Bíodh seans ag Chris anois.*

Chuir Chris a lámh go cíocrach isteach sa mhála agus thóg amach barr stáin bhrioscaí. Chas sé timpeall an barr agus chonaic sé é féin frithchaite sa stán agus thosaigh ag stánadh air sular thug sé an barr ar ais do Mary.

Mary: *Cé hé sin? (Thug sí an barr ar ais do Chris agus shín amach é chun go bhfeicfeadh sé é féin.)*

Tamzin: *Lig domsa breathnú air freisin. Féach, sin tusa Chris, féach. Agus sin mise. (Chrom sí i dtreo Chris ionas go bhféadfaidís beirt iad féin a fheiceáil sa bharr.)*

Ansin bhuail Tamzin an barr lena lámh agus rinne sí torann leis. Bhain sé seo geit as Chris agus thosaigh sé ag caoineadh. Thóg Mary an barr agus bhuail é go héadrom ciúin agus mhínigh sí do Chris cad a bhí ar siúl aici. Léirigh Chris nach raibh spéis aige sa bharr. Ina ionad sin d'fhill sé ar an mála agus thóg amach cupán séalaithe plaisteach ina raibh pasta tirim. Chroith sé an cupán, agus nuair a chuala sé an glór a rinne an pasta, rinne sé miongháire agus bhain triail eile as. Leanadh ar aghaidh leis seo go dtí go raibh gach rud tógtha ag Chris agus Tamzin as an Mála Draíochta. Ansin thosaigh Tamzin ag cur gach rud ar ais sa mhála, agus thosaigh an ghníomhaíocht arís.

I dtaifead laethúil Chris scríobh Mary na nithe seo a leanas:

- *Bhí sé sceitimíneach agus fiosrach faoin Mála Draíochta.*
- *Shuigh sé suas le tacaíocht ó na cúisíní.*
- *Níor thaitin an torann mór leis.*

Sheol Mary an taifead laethúil abhaile, agus rinne sí tagairt don eispéireas leis an Mála Draíochta nuair a labhair sí le daid Chris ar an Aoine, nuair a tháinig sé chun na leanaí a bhailiú, faoina raibh ar siúl ag Chris agus Tamzin an tseachtain sin. Bhain daid Chris úsáid as an eolas seo chun tuairisc chun dáta a thabhairt don fhisiteiripeoir mar gheall ar dhul chun cinn Chris.

?

Ábhar machnaimh: An mbainim úsáid as rudaí agus as gníomhaíochtaí a mbeadh spéis ag na leanaí iontu agus a spreagfadh a bhfiosracht ag baint úsáide as tascanna sa suíomh chun tuilleadh eolais a bhailiú faoi cé chomh maith is atá ag éirí leo?